

Nr 44.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tackande av
brist i vissa anslag för naturhistoriska riksmuseet m. m.;
given Stockholms slott den 28 januari 1919.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över
ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riks-
dagen

att anvisa på tilläggsstat för år 1919 såsom särskilda förslagsanslag,
högst:

dels till tackande av den brist, som under år 1918 må hava upp-
kommit i det å naturhistoriska riksmuseets stat för avdelningarna vid
Frescati upptagna anslaget till expenser, ett belopp av 20,200 kronor,

dels till förstärkande av omförmälda, i museets stat för år 1919 för
nämnda avdelningar uppförda anslag ett belopp av 57,160 kronor,

dels till tackande av den brist, som under år 1918 må hava upp-
kommit i det å naturhistoriska riksmuseets stat för etnografiska avdel-
ningen upptagna anslaget till expenser samt till vård, underhåll och för-
kovran av etnografiska avdelningen, ett belopp av 5,500 kronor,

dels ock till förstärkande av omförmälda, i museets stat för år 1919
för etnografiska avdelningen uppförda anslag ett belopp av 4,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens
vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari
1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde:

Täckande av
brist i vissa
anslag för
naturhisto-
riska riks-
museet m. m.

I den år 1914 fastställda staten för naturhistoriska riksmuseet uppfördes för avdelningarna vid Frescati ett anslag av 40,000 kronor till expenser och för etnografiska avdelningen ett anslag av 8,200 kronor till expenser samt till vård, underhåll och förkovran av sagda avdelning. Sedan förstnämnda belopp visat sig otillräckligt för det med anslaget avsedda ändamålet samt i följd härav under senare år brist uppkommit i samma anslag, har riksdagen, på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar, anvisat ej mindre på extra stat för år 1918 såsom förslagsanslag till täckande av bristen under år 1915 ett belopp av högst 781 kronor och till täckande av bristen under år 1916 ett belopp av högst 25,000 kronor än även på tilläggsstat för år 1918 såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels till täckande av den brist, som under år 1917 kunde hava uppkommit i nu ifrågavarande anslag, ett belopp av 29,800 kronor, dels ock till för-

Berörda skrivelse från professor Lönnberg lyder sålunda:

Riksmuseet den 12 nov. 1918.

Till K. Vetenskapsakademiens Förvaltningsutskott.

Sedan Förvaltningsutskottet anmodat undertecknad att lämna redogörelse för bränslekostnaderna vid naturhistoriska riksmuseet för år 1919 får jag härmed anföra följande. Med den besparing i uppvärmningen, som nu genomförts, torde åtgången av bränsle kunna sättas till omkring 3,200 kbm. barrved, men fluktuationer äro ej uteslutna alltefter vinterns beskaffenhet.

Bränslekommissionen, av vilken riksmuseet är nödsakad att köpa, har f. n. ett pris av kr. 21: 50 pr kbm. Veden levereras i präm vid Bergianska trädgårdens brygga, vilket har visat sig vara det billigaste sättet. Lossning av veden kostar med nuvarande arbetspris 75 öre pr kbm. Körningskostnaderna äro ofantligt höga, så att dessa tillsammans med kostnaderna för travning av veden jämte nödigt vägunderhåll m. m. ej torde kunna beräknas lägre än till omkr. 5: 25 pr kbm. Alltså skulle veden kosta vid värmepannorna omkr. 27: 50 pr kbm. eller inalles för år räknat omkr. 88,000 kr.

Av den ved, som åtgår under vårterminen — till 1 juni 1919 — är i överensstämmelse med tillstånd från bränslekommissionen det mesta levererat, eller i närvarande stund intill en rest av 800 kbm., och möjligt är, att ytterligare en del av denna rest kan levereras nu. Det har syntts lämpligt att påskynda leveransen, emedan omshinder uppstår, så att veden ej kan levereras sjöledes, utan måste köras från närmaste järnvägsstation, Albano, en fördyring på flera tusen kr. skulle uppstå förutom eventuellt även en del andra svårigheter såsom avgifter för vagnshyra o. s. v.

Naturhistoriska Riksmuseet Vetenskapsakademien som ovan

Einar Lönnberg.

Under återopande av de i akademiens skrivelse meddelade förhållanden har akademien anhängit, att de belopp å respektive 20,200 kronor och 57,160 kronor, som erfordrades till täckande av 1918 års brist i expensanslaget för avdelningarna vid Frescati samt till förstärkande av samma anslag för år 1919, måtte hos riksdagen utverkas på tilläggsstat för sistnämnda år.

Vidare har akademien, med hänvisning till en av intendenten för riksmuseets etnografiska avdelning, professorn C. V. Hartman avlåten skrivelse, hemställt om beredande av dels ett belopp å 5,500 kronor till täckande av brist i 1918 års anslag till expenser m. m. för riksmuseets etnografiska avdelning, dels ock ett belopp å 4,000 kronor till förstärkande av motsvarande anslag för år 1919.

Hartmans skrivelse innehåller följande:

Undertecknad får härmed värdsamt meddela, att riksmuseets etnografiska avdelnings utgifter för bränsle under år 1918 för lokalerna i Vallingatan 1 beräknas uppgå till 4,770 kr. Före kriget, under 1913, belöpte sig avdelningens kostnader för

bränsle till 800 kr., varför skillnaden i dessa utgifter för 1913 och 1918 uppgår till 3,970 kr., beroende på de enormt ökade priserna, dels även därpå att avdelningen utökats med paleobotaniska avdelningens f. d. lokaler.

Det för lokalerna i Vallingatan 2 för år 1918 beviljade anslaget till bränsle belöper sig till 2,176 kr. De verkliga kostnaderna för bränsle uppgå till 3,700 kr., varför de genom prisernas förhöjning förorsakade merutgifterna för denna avdelning utgöra 1,524 kr. och merutgifterna för bägge avdelningarna tillsammans under året belöpa sig till 5,494 kr.

Vid beräkningarnas uppgörande har naturligtvis hänsyn tagits till ineliggande bränsletillgångar för året, som bestå av 4 famnar ved och 6 kubikmeter props.

Enär avdelningens årsanslag ej räcker till att bestrida dessa genom dyrtiden uppkomna nödvändiga merutgifter och inga andra medel finnas tillgängliga, får jag vördsammt anhålla, att akademien behagade av disponibla medel förskotta det erforderliga beloppet eller kr. 5,494, till dess att anslag av Kungl. Maj:t kan beviljas till dessa kostnaders täckande.

Uti infordrat, den 24 december 1918 dagtecknat utlåtande i ämnet har statskontoret anfört, bland annat, att av den i ärendet förebragta utredningen syntes framgå, att de av vetenskapsakademien begärda anslagsbeloppen vore behövliga för att riksmuseets verksamhet skulle kunna vederbörligen upprätthållas, och har statskontoret hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen i anslutning till akademiens framställning.

Jag vill till en början erinra, att nu förevarande anslagskrav tagits i beräkning vid uppgörandet av förslag till tilläggsstat för år 1919. Då jag den 9 januari 1919 för Kungl. Maj:t anmälde de medelsbehov, som under åttonde huvudtiteln borde tillgodoses genom anslag å berörda tilläggsstat, omnämnde jag även vetenskapsakademiens nu ifrågavarande framställning. Emedan ärendet då ännu icke förelåg i fullt utrett skick, förklarade jag mig hindrad att för det dåvarande fatta ståndpunkt i frågan. På min hemställan beslöt likväl Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att på 1919 års tilläggsstat beräkna anslag för ifrågavarande ändamål med de av akademien åskade beloppen.

Vad själva saken angår, har jag numera med hänsyn till vad i ärendet förekommit funnit mig böra tillstyrka samtliga de gjorda anslagsäskandena. I enlighet härmed skulle för avdelningarna vid Frescati utverkas dels 20,200 kronor till täckande av under år 1918 uppkommen brist i expensanslaget, dels 57,160 kronor till förstärkande av expensanslaget för år 1919; etnografiska avdelningen skulle för motsvarande ändamål komma i åtnjutande av anslag å respektive 5,500 kronor och 4,000 kronor. Anslagen böra erhålla karaktären av förslagsanslag, högst, samt uppföras å tilläggsstat för år 1919.

Departementsschefen.

Av den utav mig nyss lämnade redogörelsen framgår, att såväl berörda anslag å 57,160 kronor som de båda för etnografiska avdelningen ifrågasatta beloppen äro avsedda uteslutande till täckande av ökade kostnader för bränsle. I fråga om det beräkningssätt, varigenom akademien, enligt vad dess skrivelse utmärker, erhållit summan 57,160 kronor, vill jag erinra, att den verkställda fördelningen av de sammanlagda bränslekostnaderna för riksmuseets byggnader vid Frescati, sådana dessa kostnader beräknats för år 1919, med 18 procent på Sveriges geologiska undersökning och 82 procent på riksmuseet, står i överensstämmelse med de grundsatser, som tillämpades vid uppgörandet av 1914 års stat för riksmuseet. Därjämte torde i förbigående förtjäna anmärkas, att då akademien förklarar »den andel av det ordinarie årsanslaget, som beräknats för bränsle», utgöra 15,000 kronor, härmed icke åsyftas något i den fastställda staten uppfört belopp. En dylik post återfanns i den specifikation beträffande expensanslagets användning, som av akademien framlades i dess förslag till stat för riksmuseet. I detta förslag hade för expenser beräknats ett belopp av 43,000 kronor. Riksdagen minskade emellertid detta anslag till 40,000 kronor och förklarade därvid, att den sålunda gjorda minskningen med 3,000 kronor närmast syntes kunna drabba tre angivna poster i akademiens förslag, däribland posten för värme. »Den andel av det ordinarie årsanslaget, som beräknats för bränsle», är således i själva verket något lägre än det av akademien nu uppgivna beloppet, 15,000 kronor. Detta förhållande, om vilket jag endast för fullständighetens skull velat erinra, förringar ju emellertid icke i någon mån behovet av det ifrågasatta förstärkningsanslaget.

Även i Hartmans av mig nyss återgivna skrivelse förekommer ett uttryck, som torde kräva ett förtydligande från min sida. Hartman talar om »det för lokalerna i Vallingatan 2 för år 1918 beviljade anslaget till bränsle», utgörande enligt hans uppgift 2,176 kronor. Härmed avses en del av förenämnda på tilläggsstat för år 1918 anvisade anslag å 5,100 kronor till ytterligare utgifter för expenser m. m. för etnografiska avdelningen. Till grund för bestämmandet av detta anslags storlek låg nämligen en av Hartman verkställd beräkning av utgifterna för den till lokalerna i Vallingatan nr 2 förlagda delen av etnografiska avdelningen, och i sagda beräkning hade posterna »koks» och »ved» upptagits med respektive 1,850 kronor och 326 kronor eller sammanlagt 2,176 kronor (jfr det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 291 till 1918 års lagtima riksdag fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 5 april 1918, sid. 18). Jag har inhämtat, att ifrågavarande anslag å 5,100 kronor tillfullo tagits i anspråk på det av Hartman beräknade sättet och att således den upp-

komna bristen å posterna för koks och ved icke kunnat till någon del fyllas av överskottet å andra poster.

Det belopp av 4,000 kronor, som begärts till förstärkande av etnografiska avdelningens expensanslag för år 1919, motsvarar i avrundat tal den summa, 3,970 kronor, varmed avdelningens kostnader för uppvärmning av lokalerna i huset Vallingatan nr 1 år 1918 överstigit motsvarande kostnader för år 1913. Anledningen till att intet extra anslag äskats för lokalerna i huset Vallingatan nr 2 är den, att avdelningen icke längre kommer att förfoga över dessa lokaler; de därstädes hittills bevarade samlingarna äro, såsom jag i annat sammanhang omförmält, numera avsedda att inpackas och magasineras på annat håll.

Jag hemställer nu, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att anvisa på tilläggsstat för år 1919 såsom särskilda förslagsanslag, högst:

dels till täckande av den brist, som under år 1918 må hava uppkommit i det å naturhistoriska riksmuseets stat för avdelningarna vid Frescati upptagna anslaget till expenser, ett belopp av 20,200 kronor,

dels till förstärkande av omförmälda, i museets stat för år 1919 för nämnda avdelningar uppförda anslag ett belopp av 57,160 kronor,

dels till täckande av den brist, som under år 1918 må hava uppkommit i det å naturhistoriska riksmuseets stat för etnografiska avdelningen upptagna anslaget till expenser samt till vård, underhåll och förkovran av etnografiska avdelningen, ett belopp av 5,500 kronor,

dels ock till förstärkande av omförmälda, i museets stat för år 1919 för etnografiska avdelningen uppförda anslag ett belopp av 4,000 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Florén.